

TUTAJOK

A motorcsónak orra élesen szeli a Tisza hideg vizét. A hullámok fehéren fodrozódnak, csapódnak széjjel és időnként rá-ráfröccsennek a csónakban ülőkre is. Vizesek a kabátok, mintha eső érte volna őket, az arcokba csapódó hús vízcseppek pedig gyorsmozdulattal kell letörölni, mert a friss szél mindjárt a nyomukba vág és egyszeriben kicsípi az ember arcát.

De nem érdekli ez most Lebák elvtársat. Nagyobb dolog fűtötte őket, amikor elindultak reggel a Tiszamenti Fűrészek szegedi telepéről és motorcsónakba szálltak. Csak egy hír volt, ami nem hagyta őket nyugodni és a szeles Tiszára vitte a hosszú szálfákkal teli rönktérről, a sivatós fűrészek közül. Arról kaptak értesítést, hogy még a mai napon megérkeznek az első tutajok, amelyeket a Szovjetunió küldött. Ki tudná ezt nyugodtan megvárni? S amíg az üzem dolgozói nagysietve két diadalkapu ácsolásának láttak hozzá, — amelyen felirat hirdette „Üdvözljük a Szovjetunió első tutajküldeményét” — addig Lebák elvtárs az üzem élmunkás vállalatvezetője Szántó elvtársnővel, Barát elvtárssal és a budapesti központból erre az alkalomra érkezett Szenes elvtárssal motorcsónakba ült, hogy eléje fusson a szovjet tutajoknak.

*

A Tiszán, lenn az üzem előtt ezen az októberi reggelen is éppúgy kékesszürke párás levegő terjeng a víz fölött, mint máskor és a csendes hullámnyelvek ugyanúgy kószolgatnak bele a hosszú sorban húzóató tutajok meztelengerendájú bordáiba. Fenn a telepen pedig a gatterok fényes fogai most is mohó éhséggel harapnak bele a szálfákba és hasítják hosszú deszkává őket. Mégis az embert valami ünnepélyes izgatottság kapja meg, ami több az egyszerű várakozás izgalmánál.

*

A csónak gyors nekiiramodással indul el. Elsiklik egy csendes lassúsággal lefelé úszó „bögőhajó” mellett s egy-kettőre ott fut már a hajójavitó környékén.

Felszakadt gyomrú hajótestek fekszenek itt a parton, nagyrészüknél még a fasiszta barbárság-nyomai mutatkoznak. Sok gyógyult hajó került már innen ki, a szorgalmas munkáskezek nyomán és viszik újra rakományukat. Az a hosszútestű gabonaszállító hajó ott a többi között azonban még most is figyelmeztető. Kinyílt vasrózsához hasonló sebével oldalán arra emlékeztet: milyen esztelen rombolást vittek végbe itt a vesztüket érző, menekülő német fasiszták és bérenceik. Tele gabonászsákokkal robbantották fel ezt a hajót, sok más társával együtt itt a szegedi Tiszaparton és süllyesztették víz alá értékes terhével. S a foszlós kenyérnek szánt magokkal együtt az iszapba süllyedt a lomha, erős hajó, oda a vízfenékre, ahova a híd felrobbantott roncsai is hulltak. Az új élet munkásai emelték ki onnan. Annak az életnek a munkásai, amely újból hidat vert az újszegedi meg a szegedi part közé, szebbet, erősebbet a réginél. Boldogan írták rá annak a férfinak

nevét, aki itt szenvedett Szegeden a Horthy-fasiszták börtönében, de nem tudták megtörni, buzdította, bátorította népét és a felszabadulás után újult erővel vezeti további győzelemre. Mindig emlékeztető és újabb munkalendületre biztató lesz a szegedieknek a csillogóbetűs felirat: „Rákosi Mátyás-híd.“

A tekintet innen önkéntelenül is követi a Tisza lassú folyását lefelé. Le arrafelé, ahol alig néhány kilométernyire csak álmodnak arról az új életről a dolgozók, de már egyre jobban össze is fognak érdekeiben, egyre keményebben fel is lépnek a titoisták népnyzó arcátlanságával szemben.

— Még ráadásul szöszegők, hazugok is, — tör elő a szó Lebák elvtársból. — Adott szavuknak sem hihet az ember. Azért kellett tavaly nem is egyszer napokra megszakítani az üzemben a munkát, sőt majdnem leálltunk, mert nem szállították le a szerződésben lekötött fát. Most más. Most a Szovjetunió küldi nekünk a fát. Jóminőségűt, pontosan, idejére.

Szárcsák, vadkacsák röppennek fel a vízről. A motrberregéstől ijedtek meg. Barnatollas kis csapatuk köröz egyet a szürke égen, aztán felfelé szállnak a Tisza fölött. Arrafelé, ahonnan a szovjet tutajok érkeznek.

Pár percnyi csönd. Távolbanéző pillantások szállnak velük együtt:

— Csak már jönnének!

Lebák elvtárs pedig számolni kezd: „Évente 8000 ezer forint megtakarítást jelent ez.“

S valósággal belemelegszik, amint magyarázza:

— Így víziúton óriási összegeket takarítunk meg a szállítással. Záhonyban nem kell átrakni, elfűrészelni a szálfacat a vagonok méretéhez, hanem tutajba kötik és már úszhat is lefelé. Itt Szegeden még külön 20 forinttal kisebb köbméternként a költség. A vagonban érkező fákat ugyanis eddig a Szilvániánál vízre kellett rakni és felhúzatni a fűrésztelepig. Ez külön kiadással jár. Most már erre sincs gond.

Mosolyog hozzá. Nem mondja ki, de mindenki vele érzi:

— Köszönjük nektek szovjet elvtársak!

Már Nagyfa környékén haladunk. Mintha valami látszana ott a vízen. Azám, csakugyan pirosodik valami.

Zászlók.

Itt a tutaj!

S valóban lassan „csurog“ lefelé a két nagy alkotmány. Percek alatt közelében vagyunk az egyiknek. Az elején zászlók lengenek. Csakúgy csapdossa a szél a piros és nemzetiszínű zászlókat. Ezeket láttuk már messziről. A zászlók tönében legelől csak egyetlen kép, de a legnagyobb, legbölcsebb ember képe: valamennyiünk tanítójáé: Sztálin elvtársé.

Zászló bomlik a csónakban is. Amint csavarodik le a hosszú nyélről a piros-fehér-zöld anyag, mint valami moziképen egymás után tűnnek elő a betűk: „M e g v é d j ü k a b é k é t!“

Derűs arcok mosolyognak át a tutajról. Az elsőn négyen jönnek. Ők vették át a fát a szovjet elotársaktól s majd egy hónapig úsztak a Tiszán.

Munkásköszöntésekre formálódnak a kezek, kemény öklök emelkednek a levegőbe s összefonódnak, amint átröppen a kiáltás onnan is, tőlünk is:

— Szabadság! Szabadság!

Milyen kár, hogy ez a kis csónak nem bírja. Most lehúzatnánk a tutajt a üzemhez. Hadd lássák, köszöntsék minél előbb. Nem mindennapi dolog ez! De ha már meg kell várni, amíg leúszik méltóságteljes lassúsággal a tutaj az üzemhez, legalább a hírét elvisszük, hogy megérkezett. Jön, közeledik és a nagy szovjet nép annyi segítségének egy kis részét láthatjuk benne.

Gyerekkorunkban hányszor tartottunk a fülünkhöz nagy tengeri kagylókat s hallgattuk csodálkozó áhitattal mint zúg, bűg. A tenger zúgása hallatszik benne — mondták — az egész nagy óceán hangja szorult bele abba a kagylóba. S valahogy ez ötlött eszembe, amikor megláttam a tutajt. Néhány szál fa, néhány száz köbméter összesen, lényegében így magábanvéve nem is olyan sok. De ebben benne van az egész szovjet nép, a baráti szovjet embermilliók óceánjának szeretete, segítészándéka s mint egy csepp az óceánból, egy csepp ez az első két tutajküldemény is abból a rengeteg gazdag ajándékból, segítségből, amelyben már eddig részesültünk. Nem is beszélve a legnagyobbról, amelyet kaptunk s amelyet sohasem tudunk eléggé megköszönni: szabadságunkról, a megnyílt emberi életről...

A nemzetiszínű békezászló ott leng a tutaj elején. Örömmel tűztük oda, hadd hirdesse felírata, hogy a szovjet néppel az élen hűséges tagjai akarunk lenni a békétábornak. De búcsúzni kell: várnak lenni az üzemben. Vinni kell az örömhírt; jönnek a tutajok és utána néhány nap múlva s aztán rendszeresen jönnek a többi küldemények is. Jönnek a nagy Szovjetunióból. Rajta felszabadult magyar munkások, akik vezetik, irányítják boldogan, munkakedővel az úszó tanyákat, úszó munkahelyüket, majd egy hónapon át.

S míg úsznak a tutajok, — az üzemben folyik a munka. Szüntelenül, megállás nélkül folyik a termelés. Nem hiába harapnak az éles fűrészfogak, nem hiába dolgoznak a gatterok. Megbecsülés, élet, mind jobb élet jár ezért a munkáért. S a Tiszán közeledik a segítség, de mindig itt van velünk a békétábor élharcosának, a békétábor vezérének, Sztálin elotársnak irányító, bátorító és harcban erősítő gondolata.

Már sötétedik mire a tutajok a hajójavító környékére érnek. A roncokra sötét lepelként borul az este. Barbár kezek pusztítását takarja el. De mellette ott úszik a csendben csobogó vízben — amelynek tükréről lenni a városnál nappörös csillagok fénye verődik vissza — az új élet jelképeként a két szovjet tutaj s büszkén viszi a zászlót: „Megvédjük a békét!”

LÖKÖS ZOLTÁN